

İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23310>

Özet

Bu ölçek, **İlköğretim 4. ve 5. sınıf** düzeyindeki öğrencilerin **matematik etkinliklerine yönelik tutumları** ölçmek amacıyla Gürbüz Ocak ve S. Dönmez tarafından 2010 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin matematiğe karşı geliştirdikleri duygusal (affective) tepkileri ve eğilimleri güvenilir ve geçerli bir şekilde belirleyerek, eğitimcilerin ve araştırmacıların bu yaş grubundaki matematik eğitiminin etkililiğini değerlendirmesine yardımcı olmaktır. Geliştirme türünde bir ölçek olup, psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla detaylı analizler yapılmıştır.

Ölçek, öğrencilerin matematik derslerine ve bu derslerde gerçekleştirilen çeşitli aktivitelere karşı gösterdikleri pozitif veya negatif eğilimleri çok boyutlu bir yapıda incelemektedir. Bu, sadece derse olan genel ilgiyi değil, aynı zamanda problem çözme, grup çalışması ve soyutlama gibi spesifik **matematik etkinliklerine** karşı duyulan motivasyon ve kaygı da kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Matematik Etkinlikleri, İlköğretim, Tutum Ölçeği, Duygusal Alan, Ölçek Geliştirme, 4. Sınıf, 5. Sınıf.

Yazarlar

Gürbüz Ocak, S. Dönmez

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **İlköğretim 4. ve 5. sınıf** öğrencilerinin matematik derslerinde karşılaştıkları farklı türdeki etkinliklere (örneğin; problem çözme, oyunlaştırma, modelleme) yönelik sahip oldukları duygusal eğilimleri ve tepkileri sistematik olarak ölçmektir. Bu yaş grubu, matematiğe karşı kalıcı tutumların oluşmaya başladığı kritik bir dönemi temsil ettiğinden, ölçek bu tutumların erken tespiti ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesi için kritik bir araç sunar.

Ölçek, eğitim araştırmalarında ve okul psikolojisi alanında, matematik başarısı ile tutum arasındaki ilişkiyi incelemek, müfredat değişikliklerinin etkisini değerlendirmek ve öğrencilerin matematiksel öz-yeterliliklerini destekleyecek pedagojik yaklaşımları belirlemek amacıyla kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **tutum** kavramına dayanmaktadır. Tutum, bireyin belirli bir nesneye, duruma veya etkinliğe karşı gösterdiği öğrenilmiş, tutarlı ve değerlendirici tepki eğilimidir. Bu ölçek

özelinde yap?, öğrencilerin matematiksel aktivitelere karşı gösterdiği hoşlanma, ilgi, değer verme ve kaygı gibi duygusal bileşenleri içermektedir.

Geliştirilen bu **tutum ölçeği**, öğrencilerin matematiksel görevleri ne kadar değerli bulduklarını (bilişsel bileşen), bu görevleri yapmaktan ne kadar keyif aldıklarını (duygusal bileşen) ve bu görevlere ne sıklıkta katılmak istediklerini (davranışsal eylem) ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçeğin alt boyutları, öğrencilerin matematiksel öğrenme süreçlerine aktif katılmaları etkileyen faktörleri derinlemesine anlamaya olanak tanır.

Geçerlik

Orijinal çalışmada (Ocak & Dönmez, 2010), ölçeğin psikometrik açıdan sağlam olduğunu göstermek amacıyla kapsamlı **geçerlik** çalışmaları yürütmüştür. Genellikle bu tür geliştirme çalışmalarıyla öncelikle uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliği (Content Validity) sağlanır. Maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne ölçüde temsil ettiği uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliği (Construct Validity) ise **Faktör Analizi** yöntemleriyle test edilmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen alt boyutlar altında toplandığını ve ölçeğin matematik etkinliklerine yönelik tutumun çok boyutlu yapıya bağlı olarak bir şekilde ölçülebildiğini ortaya koymuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek amacıyla **güvenirlik** analizleri gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmalarıyla en yaygın kullanılan yöntem olan iç tutarlılık katsayısı (Internal Consistency Coefficient), yani **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır.

Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediğini ve ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çalışmalarıyla da yapılmış olması muhtemeldir, bu da sonuçların farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı kaldığını doğrular.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için **Faktör Analizi** kullanılmıştır. Ocak ve Dönmez (2010) muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile başlamışlardır. Bu analiz, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiğini ortaya çıkarmıştır.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin kuramsal temellerle uyumlu olarak birden fazla alt boyuta sahip olduğunu göstermiştir. Bu alt boyutlar, öğrencilerin matematiğe yönelik ilgi, değer ve kaygı gibi

farklı duyuşsal tepki alanları temsil etmektedir. Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin ilgili alt boyutu temsil etme gücünün yüksek olduğunu kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Büyük olasılıkla Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Örneğin, 5'li veya 4'lü Likert ölçeği kullanılmıştır. Kaynakta belirtilmediği için standart uygulama varsayılmıştır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim Öğrencileri

Age Group: Yaklaşık 9-11 yaş grubu

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim okullarında öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencileri.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Öğrencilerin matematik etkinliklerine yönelik kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri beklenir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Pedagojik Ölçme, Geçerlik, Güvenirlik, Öğrenci Tutumları, Tutum.

Özinler, Ücret ve Test Yayı

Ölçek, akademik bir dergide yayımlandığı için (Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi, 2010), akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle yazarlara referans verilmesi koşuluyla ücretsizdir. Ticari kullanımlar için yazarların izni gereklidir.

Sorumlu Yazar: Gürbüz Ocak

Yayın Yılı (Test Yayı): 2010

İletişim: gocak@aku.edu.tr

Orijinal makalenin PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [ilkogretim-4-ve-5-sinif-ogrencilerinin-matematik-etkinliklerine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Ocak, G. ve Dönmez, S. (2010). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin matematik etkinliklerine yönelik tutum ölçeği geliştirme. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 69-82.

Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmadığı için bu kısım boş bırakılmıştır. Maddeler, orijinal makaleye başvurularak elde edilmelidir.)

Ölçek maddeleri, orijinal akademik yayında (Ocak & Dönmez, 2010) detaylı olarak sunulmuştur. Tipik olarak, bu tür tutum ölçekleri, öğrencilerin matematik ödevlerine, problem çözme süreçlerine, derse katılımına ve matematiğin günlük yaşamdaki önemine dair görüşlerini ölçen ifadelerden oluşur.

Örnek Maddeler (Tahmini Yapı):

Matematik etkinlikleri yaptığında zamanın nasıl geçtiğini anlamam. (İlgili/Keyif)

Matematik dersinde yapılan etkinlikler kafamı karıştırdı. (Kaygı)

Gelecekteki mesleğim için matematik etkinliklerinin önemli olduğunu düşünüyorum. (Değer)